

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Som det vil være Finansudvalget bekendt, har Spørgsmaalet om at staffe den konfirmerede Ungdom paa Landet Lejlighed til fra Hjemmet at deltage i en videregaaende Undervisning, end den Folkeskolen hder, gentagne Gange været rejst, og de Overvejelser, som Sagen i sin Tid var Genstand for, førte til, at der i de Udsagn af dette Ministerium siden Rigsdagssamlingen 1872—73 fremsatte Lovforslag om Skoleordningen i Danmark optoges hertil sigtende Bestemmelser, som for de senest fremsatte Lovforslags Bedkommende aabnede Udgang for Kommunerne til under visse nærmere Betingelser at opnaa Tilflugt af Statskassen til saadan videregaaende Undervisning, jfr. Lovforslagene i Rigsdagssamlingerne for 1877—78, 78—79, 79—80 og 84—85 (§ 16); Rigsdagstidender for 1884—85, Sp. 1883—84. Siden Sagen i 1884 foretoges Rigsdagen, har der ikke fra Ministeriets Side været foretaget noget Skridt i denne Retning, derimod har der til Ministeriet gentagne Gange været rettet Andragender fra Bestyrerne af private Fortsættelsesskoler, om at der maatte stiftes dem nogen Hjælp fra Statskassen i Lighed med, hvad der for fleres Bedkommende hbedes dem af Kommunen og Skolefondene, og Ministeriet har da troet at burde genoptage Sagen, idet man dog, forinden endelig Bestemmelse toges, maatte ønske dels en Udtalelse fra kompetent Side om Sagen i dens Helhed, derunder navnlig angaaende Spørgsmaalet om de Vilkaar, hvorunder saadanne Skoler kunde virke, samt om, hvorvidt de burde søges oprettede og drevne som kommunal Foranstaltning eller ved privat Virksomhed, dels nogle nærmere Oplysninger om de allerede bestaaende Fortsættelsesskoler. Man anmodede derfor Landets Biskopper om saa vel selv at udtale sig som at tilvejebringe Udtalelser fra nogle Provster om disse Forhold, og man har derefter modtaget en Del Erklæringer, der for den langt væsentligste Dels Bedkommende findes optagne i det medfølgende trykte Bilag, hvoraf Eksemplarer ere tilstillede Rigsdagen til Uddeling blandt Medlemmerne.

Det fremgaar af disse Erklæringer, at det maa anses for i høj Grad ussneligt, om der kunde virkes for en videregaaende Undervisning paa Landet, medens det samtidig i det hele erkendes, at der ikke for Tiden kan antages at være Betingelser til Stede for den egentlige Fortsættelsesskole som en almindelig for alle Landsdele gældende Foranstaltning, da Bestræbelser i denne Retning vilde støde paa Vanskeligheder baade over for Kommunen, hvis Støtte ikke kunde undværes, og over for Befolkningen, der for de fleste Egenes Bedkommende ikke antages at være villig til at give Afstald paa de unges Arbejdsraft, medens der ikke kunde være Tale om Tvang; ogsaa med Hensyn til Tilvejebringelsen af de fornødne Lærerkrafter kunde Sagen volde Vanskelighed. Skulde der være Tale om Indførelsen af en saadan almindelig Fortsættelsesskole som et Led i Folkeskolen, vilde det under alle Omstændigheder ikke kunne ske uden ved saa betydelige Tilflugt fra Statens Side, at man maa formene, at Tanken herom i alt Fald for Tiden bør opgives.

Et andet Spørgsmaal er det imidlertid, dels om ikke nogle af de allerede bestaaende Fortsættelsesskoler bør støttes, for saa vidt de maa erkendes at have naturlige lokale Forudsætninger for deres Eksistens og tilfredsstillende Forordninger til Undervisningens Bestaafenhed og Maal, dels om ikke det ved Fortsættelsesskolerne tilsigtede Djemed — saaledes som det paa mange Steder i Erklæringerne er gjort gældende, — delvis vil kunne naas ved at fremhjælpe de saafaldte Aftenkoler, navnlig ved at staffe Lærerne Udflugt til et rimeligt Væderlag for det ofte byrdefulde Arbejde, som Undervisningen i Aftenkolen paadrager dem.

Hvad først angaar Spørgsmaalet om Statshjælp til de bestaaende Fortsættelsesskoler, skal man henvise til den blandt Bilagene foreliggende Fortegnelse over de i Vinteren 1892—93 eksisterende Skoler af denne Art med tilhørende systematiske ordnede Oplysninger om Lærer- og Undervisningsforhold, Børneantal, økonomiske Vilkaar o. s. v., hvoraf det fremgaar, at der maa regnes med ca. 25 saa-